

Yttrande

17 mars 2017

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remisser.hl@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2017:1 För Sveriges landsbygder

Saco-S, som är en förhandlingsorganisation för 87 700 statligt anställda akademiker från 22 Sacoförbund, lämnar härmed följande yttrande över landsbygdskommitténs slutbetänkande *SOU 2017:1 För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd*, nedan benämnd utredningen.

I **avsnitt 7.1.4** rekommenderar utredningen att 10 000 tjänster vid statliga myndigheter i Stockholms FA-region under en 5 till 7-årsperiod omlokaliseras till FA-regioner i behov av statliga arbetstillfällen. Utredningen pekar på att regeringen vid omlokaliseringen ska beakta kommuner som har en besvärlig arbetsmarknadsstruktur, som under en längre period fått minskat antal statligt anställda och som under en längre period haft en befolkningsminskning. Utredningen anser vidare att en lokalisering utanför storstadskommunerna alltid ska vara förstahandsalternativet när en ny myndighet inrättas.

Saco-S är kritiska till utredningens förslag om omlokalisering av befintliga myndigheter av regionalpolitiska skäl. Även om Saco-S delar utredningens uppfattning om att det är viktigt med en livskraftig landsbygd så helgar inte ändamålen medlen när det kommer till omlokalisering av befintliga statliga jobb. Statskontorets analyser, i rapporten *Statliga myndigheters lokalisering. Ett samlat underlag* (2016:8), visar att lokalisering av statliga myndigheter ger små effekter på den lokala och regionala arbetsmarknaden. För Saco-S är långsiktighet, effektivitet, rättssäkerhet och kompetens i myndighetsutövning överordnat regionalpolitiska hänsyn.

Tidigare erfarenheter visar att omlokaliserade myndigheter drabbats av omfattande effektivitetsförluster då deras verksamhet begränsats under flera års tid eftersom endast några få medarbetare flyttat med myndigheten. Myndigheterna har under perioder varit underbemänskade och det har tagit lång tid att bygga upp verksamheten igen efter det kompetens-tapp som uppstår. Endast 5 av de cirka 150 anställda på Statens folkhälsoinstitut flyttade med vid omlokaliseringen till Östersund 2004 och Konsumentverkets flytt till Karlstad samma år ledde till att i princip hela personalstyrkan ersattes.

Ytterst är det medborgarna som drabbas av längre handläggningstider, minskad kvalitet och effektivitet vid myndighetens handläggning innan verksamheten hämtat sig. När en myndighet omlokaliseras får det naturligtvis också stora konsekvenser för medarbetarna på berörda myndigheter, såväl vad gäller arbetsliv som privatliv. Många upplever stor oro och otrygghet före beslutet. Efter beslutet väntar uppsägning för det stora flertalet och hög arbetsbelastning för det fåtal medarbetare som väljer att flytta med myndigheten.

Det är viktigt att värna den höga kompetens som idag finns på våra myndigheter. Det är medarbetarna och deras kompetens som utgör myndigheternas främsta resurs. Utredningen konstaterar själv att ”i landsbygderna har dock både den privata och offentliga sektorn svårt

att hitta personal med rätt utbildning". Trots detta föreslår utredningen att kompetenskrävande myndighetsverksamheter omlokaliseras utan någon föregående kompetensförsörjningsanalys.

Rekryteringsunderlaget blir avsevärt mer begränsat på den typ av arbetsmarknader som utredningen ringar in för omlokaliseringar. Möjligheten att rekrytera specialistkompetenser blir begränsad. Bristen på lämpliga sökanden är redan idag rekordhög till statens kunskapsintensiva verksamheter enligt Arbetsgivarverkets senaste konjunkturbarometer för den statliga sektorn. Det är, enligt konjunkturbarometern, bland högutbildade bristen är mest framträdande. Goda kompetensförsörjningsmöjligheter är helt avgörande för att myndigheter ska kunna bedriva verksamheten effektivt och rättssäkert med bibehållen kvalitet.

Som en kommentar till det föreslagna antalet berörda tjänster så konstateras att omlokalisering av 10 000 tjänster skulle innebära att ungefär 14 genomsnittliga myndigheter skulle behöva flyttas. Fastighetsmäklarnämnden och eHälsomyndigheten, som nu är föremål för omlokalisering, är betydligt mindre än genomsnittet. Om vi utgår från eHälsomyndigheten, där ett hundratal tjänster uppges vara berörda, så skulle utredningens förslag kräva att 100 myndigheter av samma storlek flyttades.

Erfarenheter visar också att kostnader för omlokaliseringar blivit större än beräknat. Trots detta gör utredningen bedömningen att omflyttningen av minst 10 000 tjänster endast inledningsvis leder till vissa kostnader för flytten till nya orter och nya lokaler samt att dessa huvudsakligen bör inrymmas i berörda myndigheters anslag. Bedömning av kostnaderna saknas och inte heller har kompetensförsörjningsproblemet med allt vad det medför av kostnader och effektivitetsbortfall tagits i beaktande av utredningen i konsekvensanalysen. Den uppskattade nyttan och vinsterna av förslaget redovisas inte heller. Utredningens konsekvensbeskrivning konstateras vara alltför otillräcklig och bristfällig för att kunna läggas till grund för beslut.

På samma grunder som ovan är Saco-S även kritiska till regeringens pågående arbete med att omlokalisera myndigheter. Saco-S vill inte se omlokalisering av ytterligare myndigheter av regionalpolitiska skäl och pekar i stället på möjligheten att använda sig av regionalpolitisk lokalisering av nya myndigheter.

Saco-S vill också erinra om att Riksrevisionen påtalat behovet av att inför omlokaliseringsbeslut ta fram genomarbetade underlag som bygger på erfarenheter och kunskap om hur tidigare omlokaliseringar fungerat samt en fullständig redovisning av kostnader som även inkluderar produktionsbortfall (*Omlokalisering av myndigheter, RiR 2009:30*). I tillägg till detta vill vi även se att kompetensförsörjningsmöjligheterna analyseras och redovisas inför omlokaliseringsbeslut.

Saco-S

Lena Emanuelsson
ordförande